

נישואים אזרחיים בישראל /

ד"ר אליזבט גודווין

.....
ד"ר אליזבט גודווין, מרצה בחוג למחשבת ישראל באוניברסיטת חיפה ומנחה טקסי חיים ב"הויה- טקס ישראלי", מסבירה לנו על נישואים אזרחיים ומהן האלטרנטיבות הקיימות לזוגות ישראליים
.....

מהי חתונה יהודית על פי הדת?

מדובר בטקס יפה בן כאלפיים שנה לערך. יש בו חופה המסמלת את הבית המוקם, חתן וכלה, כתובה, וכוס נשברת. החתן קונה את אשתו בצורה סמלית (על ידי הטבעת) והאישה מביעה את הסכמתה להיקנות בהושטת אצבעה לקבלת הטבעת. בזרמים הליברליים, שמדינת ישראל אינה מכירה בהם, נעשית פעולת קידושין הדדית המבטלת את המשמעות הקניינית של הקידושין. בני הזוג שווים במעמד מתחת לחופה.

מכיוון שמדינת ישראל מכירה רק בנישואים אורתודוקסיים בלתי שוויוניים, גם תהליך קבלת הגט אינו שוויוני. אם הבעל מסרב להעניק לאשתו גט, היא מסורבת גט ואינה יכולה להינשא בשנית. ענין זה מהווה תמריץ לגברים לסחטנות כספית ורגשית כלפי נשותיהם. אם הבעל נעדר, נעלם או איבד את שפיות דעתו, האישה היא עגונה ולא יכולה לשוב ולהינשא. חשוב לציין שאם האישה תחליט להוליד ילדים מאיש אחר, הם יהיו ממזרים. משמעות הדבר שלא יוכלו להינשא כחוק במדינת ישראל. ילדי אישה רווקה אינם ממזרים ולכן גם לא לדיהם של זוגות הידועים בציבור.

אז מה הבעיה?

מלבד כל האמור, קיימת אוכלוסייה של מאות אלפי ישראלים שאינם יכולים להינשא במדינת ישראל כי הם חסרי דת או שאין ביכולתם להוכיח את יהדותם בפני הרבנות, כי הם פסולי חיתון (כהן וגרושה, כהן ומגויר/ת ועוד), זוגות חד-מיניים וזוגות בין-דתיים וממזרים. מכיוון שהרבנות אינה מכירה בגיורים רפורמיים וקונסרבטיביים, ואלה הם הזרמים הגדולים ביותר בתפוצות, המונופול האורתודוקסי יצר קרע בין יהודי ישראל ליהודי התפוצות.

מה האלטרנטיבה?

קיימות שתי אפשרויות: הוצאת המעמד האישי ממרשם התושבים. למדינה אין סיבה להתערב ביחסים האישיים שבין בני זוג- זו עמדת הארגון "משפחה חדשה", העושה רבות להשוואת מעמד "ידועים בציבור", כלומר זוגות החיים יחד ללא רישום כנישואים, למעמד של זוגות נישואים. האפשרות השנייה היא נישואים אזרחיים לכל, כאשר כל זוג רשאי לקיים לעצמו חתונה דתית כראות עיניו- זה מה שמקובל ברוב ארצות העולם המערבי.

מהו המצב בישראל כיום?

מדינת ישראל מחייבת כל אדם להינשא ולהתגרש על-פי דתו. מכיוון שמדינת ישראל חתומה על אמנות בינלאומיות היא נאלצת גם להכיר בתעודות נישואים של מדינות זרות. יש מדינות שבהן ניתן לאזרחים זרים להינשא, אך לא להתגרש. המשמעות של כל זה היא שזוגות של ישראלים הנישאים בחו"ל יכולים להירשם כנישואים במדינת ישראל אך אם יחליטו להתגרש, ייאלצו לעשות זאת ברבנות.

כשזוג הנשוי מחליט להיפרד יש לטפל בקבלת הגט, בחלוקת הרכוש ובמשמורת על ילדים. בית הדין לענייני משפחה מוסמך לדון בחלוקת רכוש ובמשמורת הילדים אך אינו מוסמך להעניק גט. את זה אפשר לעשות רק ברבנות. "מרוץ הסמכויות" כלומר התחרות בין בית הדין לענייני משפחה ובין בית הדין הרבני בעניין חלוקת הרכוש והמשמורת גורם לא פעם להסלמה ביחסים בין בני זוג והחמרה של תהליך הפרידה.

